

Eduens) είναι μια επιχείρηση στην οποία συμμετέχουν πολλά ξένα συνεργεία: όσοι Έλληνες ενδιαφέρονται για την εποχή του Σιδήρου στην Ευρώπη θα ήταν ευπρόσδεκτοι!

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ - Τροποποίηση του οργανογράμματος της 2ας Δεκεμβρίου 1987 (J.O. της 5ης Μαρτίου 1988)

Εξειδικευμένες Επιθεωρήσεις¹

Νομάρχης περιφέρειας-Νομάρχης νομού-Περιφερειακός διευθυντής πολιτιστικών υποθέσεων

-Περιφερειακή αρχαιολογική υπηρεσία:

Περιφερειακός αρχαιολογικός συντηρητής.

Συντηρητές της εθνικής κληρονομιάς.

-Περιφερειακή συντήρηση ιστορικών μνημείων:

Περιφερειακός συντηρητής ιστορικών μνημείων.

Αρχιτέκτονες υπεύθυνοι ιστορικών μνημείων.

Αρχιτέκτονες των κτηρίων της Γαλλίας².

Συντηρητές αρχαιοτήτων και αντικειμένων τέχνης³.

-Περιφερειακή υπηρεσία απογραφής:

Περιφερειακός συντηρητής απογραφής.

Συντηρητής Εθνικής Κληρονομιάς.

-Υπηρεσία γενικών και οικονομικών υποθέσεων

-Σύμβουλος πολιτιστικής δράσης

και θεάτρου

-Σύμβουλος εικαστικών τεχνών

-Σύμβουλος εθνολογίας

-Σύμβουλος για το βιβλίο και την ανώνυμη

-Σύμβουλος μουσικής και χορού

-Σύμβουλος μουσείων

(1) Κεντρικός οργανισμός που παίζει ρόλο συμβουλίου.

(2) Υπάλληλοι του Υπουργείου εξοπλισμού που τίθενται στη διάθεση του υπουργού του υπευθύνου των ιστορικών μνημείων, για τις ανάγκες έργων σε ιστορικά μνημεία που ανήκουν στην αρμοδιότητά τους.

(3) Εθελοντές.

Archaeology in France

Dr. R. Étienne

Archaeological work in France is subjected to the so-called Carcopino Law of 1941.

The Ministry of Education and Culture has a Sub-Direction of Archaeology that depends on the Direction of National Heritage. In each province the Ministry is represented by a General Director of cultural affairs, to whom the regional curator of antiquities is subordinated.

The regional Archaeological Service has the responsibility for the observance of legislation regarding excavations and archaeological discoveries, the use of land and sub-soil, the protection of archaeological remnants, the use of metal detectors. The regional curator prepares the scheduling of excavations and has the responsibility for the total archaeological documentation. The Supreme Council of

archaeological research grants the permission for the scheduled or the rescue excavations.

The Ministry of Education and Culture is not the only civil service dealing with archaeology. Three more ministries directly finance archaeological activities, while five major institutes operating abroad (one is the French Archaeological School of Athens), which are partially or totally involved in archaeological work, depend on the Ministry of Education and Culture. Finally, the CNRS (Ministry of Research and Space) finances groups of scientists who are active in archaeology.

For an archaeologist the only way to obtain a proper scientific knowledge is through university, while the excavational projects can supply him with practical experience. Archaeologists in France are employed after a screening. The work of rescue excavations is carried out by 1500 archaeologists on contract who are paid by various state budgets. The necessary credits are managed by a non-profit organization, the AFAN (Union of National Archaeological Excavations), established in 1974.

While the universities play an important role in the theoretical archaeological education, they have a rather poor contribution to its practical application. Archaeology in France goes through the stage of "development crisis" that affects the personnel (education and employment), the administrative organizations (Ministry and Supreme Archaeological Council relations), and the archaeological policy of the country (partial privatization of archaeological activities).

ΤΟ ΓΕΡΜΑΝΙΚΟ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΣΤΗΝ ΑΘΗΝΑ

Dr. Klaus Fittschen

Διευθυντής του Γερμανικού Αρχαιολογικού Ινστιτούτου Αθηνών

Το Γερμανικό Αρχαιολογικό Ινστιτούτο στην Αθήνα ιδρύθηκε το 1874, με σκοπό να διεξάγει αρχαιολογικές έρευνες στην Ελλάδα. Η δραστηριότητα αυτή, την οποία μοιράζεται με Ινστιτούτα τόσο της φιλοξενούσας

χώρας όσο και άλλων κρατών, παίζει και σήμερα ακόμα τον κυρίαρχο ρόλο στις ενασχολήσεις του Ινστιτούτου, ενώ παράλληλη φροντίδα αποτελούσε από την αρχή και η δημοσίευση των αποτελεσμάτων των ανασκαφικών

ερευνών. Τα τελευταία χρόνια όλο και πιο συχνά προστίθενται και ανάγκες αναστηλωτικών εργασιών, η μέριμνα για τα μνημεία καθώς και η μέριμνα για μια σωστή διευθέτηση των χώρων και του περιβάλλοντος φυσικού το-

Άποψη του επί της οδού Φειδίου 1 κτηρίου του Γερμανικού Αρχαιολογικού Ινστιτούτου από την οδό Χαριλάου Τρικούπη (φωτ. E. F. Gehnen).

πίου.

Το Ινστιτούτο, στη διάρκεια της ιστορίας του – η οποία ξεπερνά πλέον την εκατονταετία –, ανέλαβε αρχαιολογικές ανασκαφές σ' όλα σχεδόν τα μέρη της Ελλάδας. Ως παραδείγματα α αναφερθούν εδώ μόνο: Αθήνα (Ακρόπολις και Κεραμεικός), Ελευσίνα, Σούνιο, Αίγινα (Ναός της Αφαιάς και λόφος Κολώνα), το ιερό των Καβείρων κοντά στη Θήβα, ο βοιωτικός Ορχομενός, Καλαπόδι, Δημητριάδα, Στράτος, Ιθάκη, Κέρκυρα, Λευκάδα, Τίρυνθα, Τροιχίνα, Καλαυρεία, Κλεωνές, Αμύκλες, Ολυμπία, Κέα, Πάρος, Νάξος, Θήρα, Κως, Σάμος (Ηραίο και πόλη της Σάμου). Πριν από το ξέσπασμα του Α' Παγκοσμίου Πολέμου, από την Αθήνα ξεκινούσαν και κάποιες έρευνες στη Μικρά Ασία (Πέργαμος και Μαγνησία, στον Μαιάνδρο).

Αρκετές από τις αναφερόμενες έρευνες διαρκούσαν μόνο σύντομο χρονικό διάστημα, ενώ άλλες, που διεξάγονταν είτε από το Ινστιτούτο μόνο του είτε σε συνεργασία με Έλληνες αρχαιολόγους (συνεργασίες, που είναι πολύ-

λύ προσφιλείς τελευταία, υπήρχαν βέβαια από την αρχή της παρουσίας των Ξένων Αρχαιολογικών Σχολών στην Ελλάδα), αποτελούν εργασίες μακρόχρονες, με διάρκεια ετών ή και δεκαετιών, οι οποίες φυσικά έπαιξαν και παίζουν σημαντικό ρόλο στις εν γένει δραστηριότητες του Ινστιτούτου. Έτσι, με σύντομες μόνο διακοπές, Γερμανοί αρχαιολόγοι διεξάγουν τις ανασκαφές στην Αρχαία Ολυμπία (από το 1875), την Τίρυνθα (από το 1884), τη Σάμο (από το 1910) και τον Κεραμεικό (από το 1913). Σ' αυτούς τους αρχαίους χώρους συνκentrώνεται και τις τελευταίες δεκαετίες το κύριο ενδιαφέρον του Ινστιτούτου. Άλλαξε, βέβαια, η επιστημονική θεώρηση: Ενώ οι πρώτες ανασκαφές περιοριζόνταν κυρίως στη διερεύνηση των αρχαιολογικών μνημείων της κλασικής περιόδου, σήμερα η υποχρέωση του αρχαιολόγου είναι να ερευνήσει την ιστορία ενός τόπου ή ιερού βάσει του συνόλου των υλικών καταλοίπων και γραμματειακών μαρτυριών που υπάρχουν. Γι' αυτό το λόγο οι ανασκαφές έγιναν πιο πολύ-

πλοκές μεθοδολογικά και πιο μακρόχρονες σε διάρκεια, ώστε να μην μπορεί να προβλεφθεί σήμερα ο χρόνος της αποπεράτωσης τους. Διακοπές της ανασκαφικής δραστηριότητας υπάρχουν κανονικά μόνο για φάσεις επιστημονικής επεξεργασίας του υλικού και των δεδομένων, δηλαδή τη μελέτη, και για τη δημοσίευση. Για κάθε ανασκαφή του Ινστιτούτου υπάρχει ειδική επιστημονική σειρά δημοσιεύσεων, και αυτή τη στιγμή οι τόμοι αριθμούν ανάμεσα σε δέκα έως τριάντα για κάθε χώρο. Επιπλέον το Ινστιτούτο εκδίδει ετησίως ένα περιοδικό, το Athenische Mitteilungen, όπου περιέχονται μικρότερες έρευνες και άρθρα, και το οποίο έχει φτάσει τον 106ο τόμο του.

Βοήθημα για τις έρευνες των αρχαιολόγων αποτελεί η βιβλιοθήκη του Ινστιτούτου καθώς και το φωτογραφικό αρχείο. Στη βιβλιοθήκη περιέχονται σήμερα περίπου 65.000 τόμοι από τον ευρύτερο χώρο του αρχαίου πολιτισμού, με πρωτεύουσα θέση φυσικά της αρχαιολογίας της Ελλάδας. Το φωτογραφικό αρχείο αποτελείται από περίπου 160.000 φωτογραφίες, για τις 100.000 εκ των οποίων υπάρχουν δικά μας αρνητικά: το υπόλοιπο έχει αγοραστεί από άλλες φωτογραφικές συλλογές. Ιδιαίτερη αξία έχουν βέβαια οι παλαιές λήψεις από την πρόιμη εποχή της αρχαιολογικής έρευνας στην Ελλάδα. Εκτός από τα αναφερθέντα, στο Ινστιτούτο υπάρχουν χριστιά αρχεία όπου φυλάγονται οι σημειώσεις και τα έγγραφα των διαφόρων ανασκαφών. Η βιβλιοθήκη, το φωτογραφικό αρχείο και τα αρχεία των ανασκαφών είναι προστά, ως εϊθισται στην επιστήμη, σε επιστήμονες όλων των εθνικοτήτων. Το Ινστιτούτο από το 1888, δηλαδή πάνω από 100 χρόνια, στενάζει σε ένα κτήριο της οδού Φειδίου 1, το οποίο με πρωτοβουλία του Heinrich Schliemann (Σλήμαν) κτίστηκε από τον αρχιτέκτονα Ernst Ziller (Τσίλερ) με τη συνεργασία και του Wilhelm Dörpfeld (Νταϊρπφελντ), σε υστερονεοκλασικό ρυθμό. Ενώ παλαιότερα ο χώρος εξυμνηρούσε και ως κατοικία του εκάστοτε διευθυντού, σήμερα όλοι σχεδόν οι χύτροι χρησιμοποιούνται για

Η κεντρική αίθουσα της βιβλιοθήκης του Γερμανικού Αρχαιολογικού Ινστιτούτου (φωτ. Ε. F. Gehnen).

επιστημονικούς σκοπούς. Μόνο στον τελευταίο όροφο υπάρχουν λίγα δωμάτια για να φιλοξενηθούν υπότροφοι και καλεσμένοι του Ινστιτούτου.

Το Ινστιτούτο διευθύνεται από τον Α' Διευθυντή και τον Β' Διευθυντή, και έχει επιστημονικό προσωπικό δέκα ατόμων, οι δύο εκ των οποίων είναι ιστορικοί της αρχιτεκτονικής. Υπάγεται διοικητικά, όπως και άλλα παρόμοια ιδρύματα σε άλλες χώρες της Μεσογείου, στο Υπουργείο Εξωτερικών της Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας. Χρηματοδοτείται από τον ετήσιο κρατικό προϋπολογισμό, αλλά για τη ανασκαφές υπάρχουν και σεβαστά οικονομικά βοηθήματα από ιδρύματα όπως η —κρατική— Deutsche Forschungsgemeinschaft, ή οι —ιδιωτικού δικαίου— Thyssenstiftung και Stiftung Volkswagenwerk.

Οι γερμανικές ανασκαφές ειδικά των τελευταίων χρόνων στην Ολυμπία, τη Σάμο και την Τίρυνθα προσέδωσαν πολύ και έφεραν στο φως ωραία και εντυπωσιακά ευρήματα, τα οποία εμπλούτισαν

αλλά και άλλαξαν τις γνώσεις για την αρχαιότητα. Εν τούτοις δεν μπορεί κανείς να αμφισβητήσει ότι τα «καλύτερα χρόνια» του Ινστιτούτου ήταν εκείνα επί των ημερών του Wilhelm Dörpfeld (1887-1912). Με την οργανωτική του ικανότητα και την επιστημονική του κατάρτιση επηρέασε αποφασιστικά την ελληνική αρχαιολογία στο τέλος του περασμένου και τις αρχές του 20ού αιώνα. Στη συνέχεια, λόγω της επικίνδυνης και, τέλος, εγκληματικής πολιτικής του γερμανικού κράτους, καταστράφηκαν δύο αλληπάλληλες φορές τα αποτελέσματα της εργασίας των Γερμανών αρχαιολόγων, αναχαίτιστηκε η πρόοδος της επιστήμης μας και αμφισβητήθηκε επίσης η ίδια η αγάπη μας για την Ελλάδα. Η συνέχιση της επιστημονικής μας δραστηριότητας εδώ δεν θα ήταν δυνατή τότε, χωρίς τη συμπαράσταση Ελλήνων αρχαιολόγων. Οι Έλληνες φίλοι μας εδείξαν την αφοσίωσή τους για τον κοινό επιστημονικό σκοπό και μας εξασφάλισαν για ακόμα μια φορά μια καινούργια αρχή.

The German Archaeological Institute of Athens

Dr. Kl. Fittschen

Established in 1874 it is subordinated to the German Ministry of Exterior and is financed by the annual state budget of that country. German institutions and individuals. It has carried out excavations all over Greece, usually with the cooperation of Greek archaeologists. The most important of them, going on for many years with some intervals, are in ancient Olympia (since 1875), Tiryns (since 1884), the island of Samos (since 1910) and Kerameikos in Athens (since 1913). A series of publications and rich photographic material is available for each excavation, while a library comprising 65,000 volumes supports the scientific research.

The Institute is housed in a neoclassic building designed by Ziller with the contribution of Dörpfeld, whose time was the culminating period of the institution. Unfortunately, during the years of German occupation the results of the Institute's work were twice destroyed.